

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

Univerzita Karlova, Právnická fakulta

nám. Curieových 901/7, I 16 40 Praha I

Finanční právo I

Kristýna Šedová
2. listopadu 2022

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

Osnova

- 1. Obecně k finančnímu právu
- 2. Finanční politika
- 3. Měnové právo
- 4. Rozpočtové právo
- 5. Finanční trh

I) Obecně k finančnímu právu

Finanční právo

- Samostatný právní obor
- Veřejné právo (soukromoprávní prvky)
- Soubor právních pravidel upravujících finanční vztahy, finanční práva, finanční pravomoci a finanční povinnosti
- Primárně úprava a regulace veřejných financí (příp. soukromých financí)

= peněžní vztahy, které souvisejí s tvorbou, rozdělováním, přerozdělováním a užitím peněžních fondů (= peněz)

Co všechno tedy spadá do finančního práva?

- Zvláštní část (základní podobory)
 - Veřejné rozpočty, dotace
 - Daně, poplatky, clo, další povinné dávky
 - Měna, devizová oblast
 - Finanční systém
- Zvláštní část (rozšířené podobory)
 - Bankovníctví
 - Pojišťovnictví
 - Kapitálový trh
- Další specifické oblasti
 - Mzdy, ceny, hazard, veřejné zakázky...

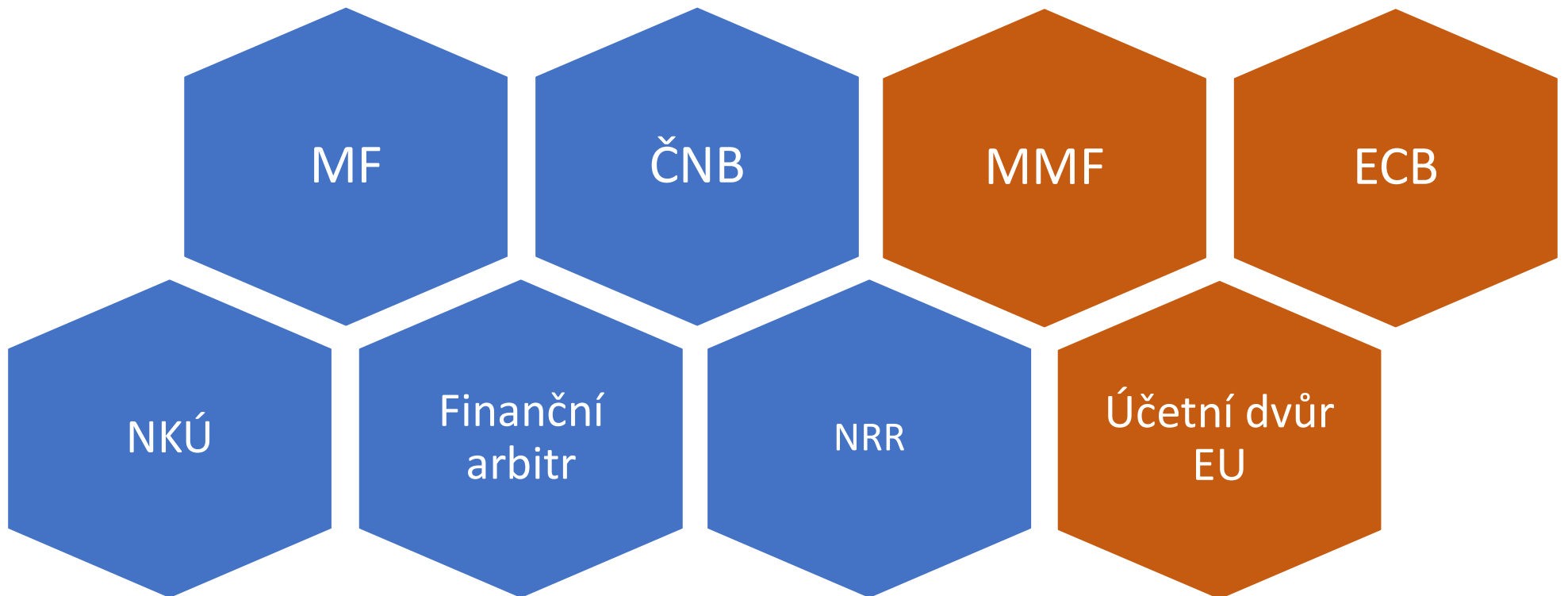

Prameny finančního práva

- Ústavní úroveň
- Mezinárodní smlouvy
- Unijní právo
- Zákony
- Podzákonné předpisy
- (Judikatura)

Subjekty finančního práva

Ministerstvo financí

- Ústřední správní úřad
- Organizační složka státu
- Oblasti působnosti
 - Státní rozpočet
 - Daně, poplatky
 - Platební styk
 - Privatizace státního majetku
 - ...

Česká národní banka

- Právnícká osoba
- Čl. 98 Ústavy a zákon č. 6/1993 Sb.
- Působnost
 - Měnová politika
 - Emise bankovek a mincí
 - Řídí peněžní oběh, platební styk
 - Regulace a dohled v oblasti finančního trhu
 - ...

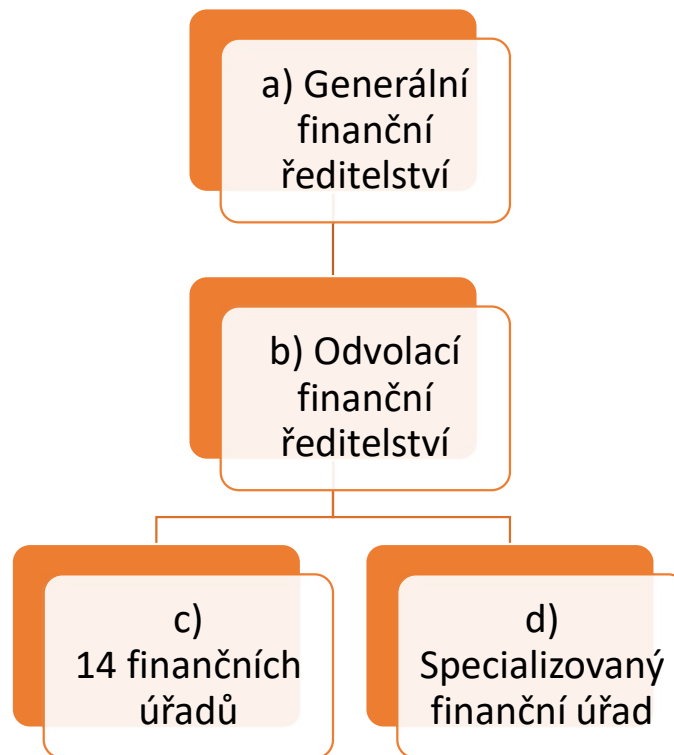

Nejvyšší kontrolní úřad

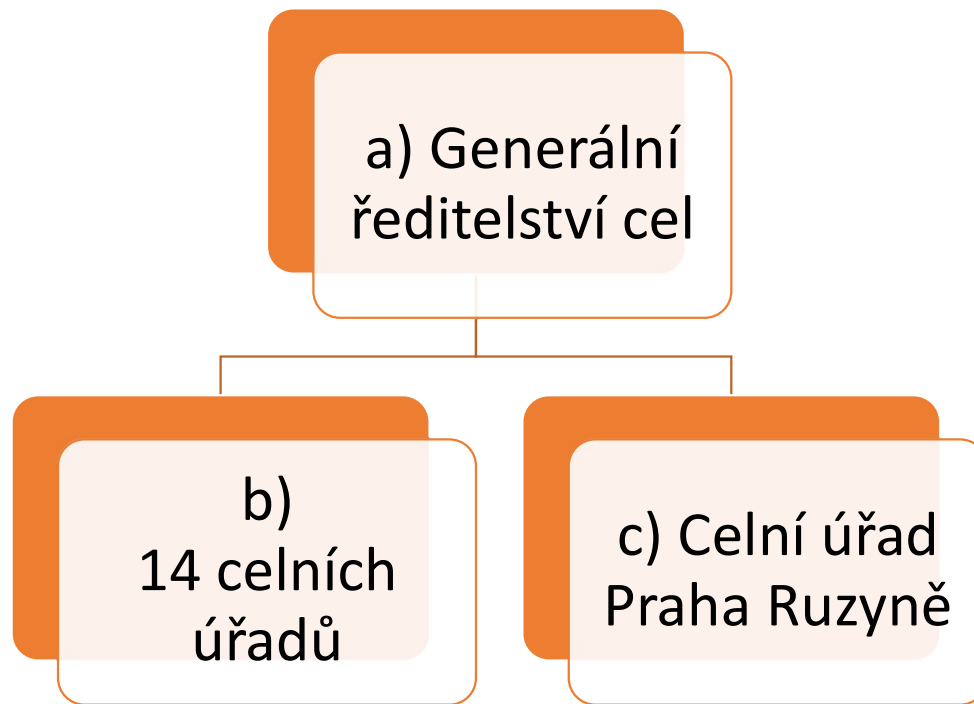
- Nezávislý kontrolní orgán
- Čl. 97 Ústavy a zákon č. 166/1993 Sb.
- Kontrola
 - Hospodaření se státním majetkem (...),
 - Plnění státního rozpočtu České republiky,
 - ...

Orgány Finanční správy ČR

Orgány Celní správy ČR

2) Finanční politika

Hospodářská politika

= cílevědomé ovlivňování ekonomických procesů veřejnými subjekty (zejména státem)

finanční politika

fiskální politika

zahraničně obchodní politika

mzdová politika

sociální politika

další politiky

měnová politika

devizová politika = ovlivňování vytvářením a použitím peněžního fondu ve formě devizových prostředků

rozpočtová politika = ovlivňování redistribucí příjmů veřejných rozpočtů a alokací výdajů veřejných rozpočtů

daňová politika = ovlivňování tvorbou rozpočtového fondu prostřednictvím daní

Měnová politika obecně

- Cílevědomé ovlivňování ekonomických procesů rozšiřováním či bržděním peněžní masy
- Cíl měnové politiky
 - ČNB
 - Čl. 98 Ústavy
 - Česká národní banka je ústřední bankou státu. Hlavním cílem její činnosti je péče o cenovou stabilitu; do její činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona

Měnová politika - inflace

- Péče o cenovou stabilitu
 - ČNB od roku 1998 využívá metodu **inflačního cílování**; tedy záměrného ovlivňování ekonomických procesů za účelem dosažení předem vymezeného cíle
 - ČNB od roku 2010 stanovila inflační cíl **2 % ročně** (+- 1 %). Konkrétní číselný cíl pomáhá lépe ukotvit inflační očekávání a umožňuje tak efektivnější provádění měnové politiky (v souladu s inflačním cílem ECB)

2.1 Nástroje měnové politiky

- ČNB – péče o cenovou stabilitu
 - 1) Operace na volném trhu
 - 2) Stanovení úrokových sazeb
 - 3) Povinné minimální rezervy
 - 4) Automatické facility
 - 5) Devizové intervence

2.2 Nástroje měnové politiky

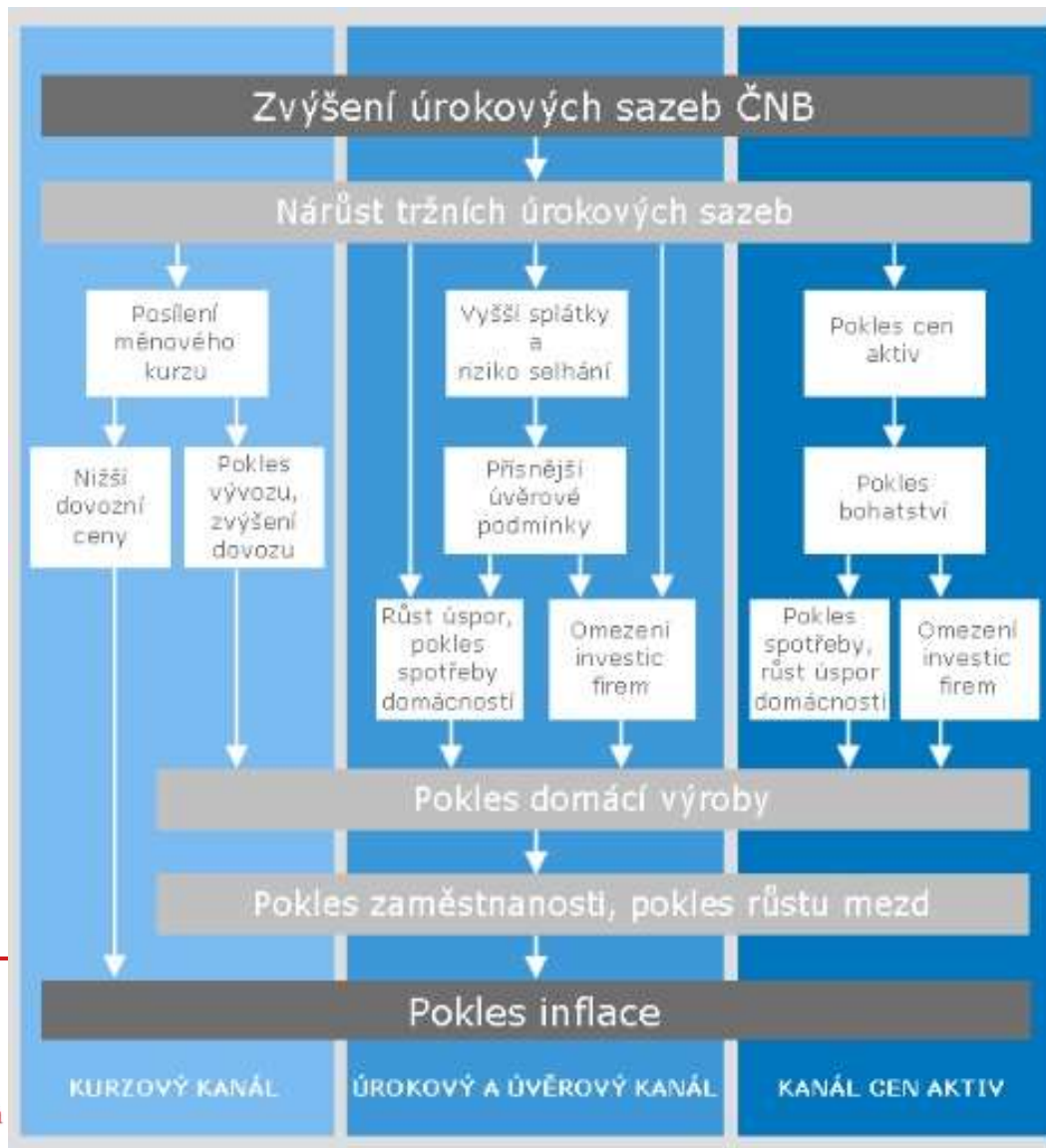
- Operace na volném trhu
 - Repo operace - ČNB přijímá od bank přebytečnou likviditu a bankám předává jako kolaterál dohodnuté cenné papíry. Obě strany se zároveň zavazují, že po uplynutí doby splatnosti proběhne reverzní transakce (úročení operace)
 - Zpravidla 2 týdny (pro výši úročení se uplatní maximálně výše 2T repo sazby)

2.3 Nástroje měnové politiky

- Stanovení úrokových sazeb
 - 2T repo sazba – aktuálně 7,00 % (2.11.2021 1,50 %)
 - Diskontní sazba – aktuálně 6,00 % (2.11.2021 0,50 %)
 - Lombardní sazba – aktuálně 8,00 % (2.11.2021 2,50 %)
- Zvýšení x snížení
 - Dopad
 - Časové hledisko (několikaměsíční odstup)

2.5 Nástroje měnové politiky

- Automatické facility
 - Slouží k poskytování nebo ukládání likvidity bank přes noc u ČNB (overnight, O/N)
 - 1) *Depozitní facilita* - možnost uložit přes noc u ČNB bez zajištění svou přebytečnou likviditu (úročeno diskontní sazbou)
 - 2) *Marginální zápůjční facilita* - možnost vypůjčit si přes noc od ČNB likviditu (úročeno lombardní sazbou) – využíváno méně

2.6 Nástroje měnové politiky

- Devizové intervence
 - Nákupy či prodeje cizích měn za českou korunu Českou národní bankou na devizovém trhu
 - Cíl = tlumení volatility na devizovém trhu a/nebo uvolnění, popř. zpřísnění měnové politiky
 - V rámci inflačního cílování používány výjimečně (jsou-li hlavní nástroje neefektivní)

3) Měnové právo

Úvod

- **Peníze** (zvláštní druh zboží) x **Měna** (státem stanovený druh peněz)
- Funkce peněz
 - Určí hodnotu, prostředek směny (oběživo), převod kapitálu (platidlo), uchovatel hodnoty (poklad)
- 1) Hotovostní peněžní oběh
- 2) Bezhotovostní platební styk

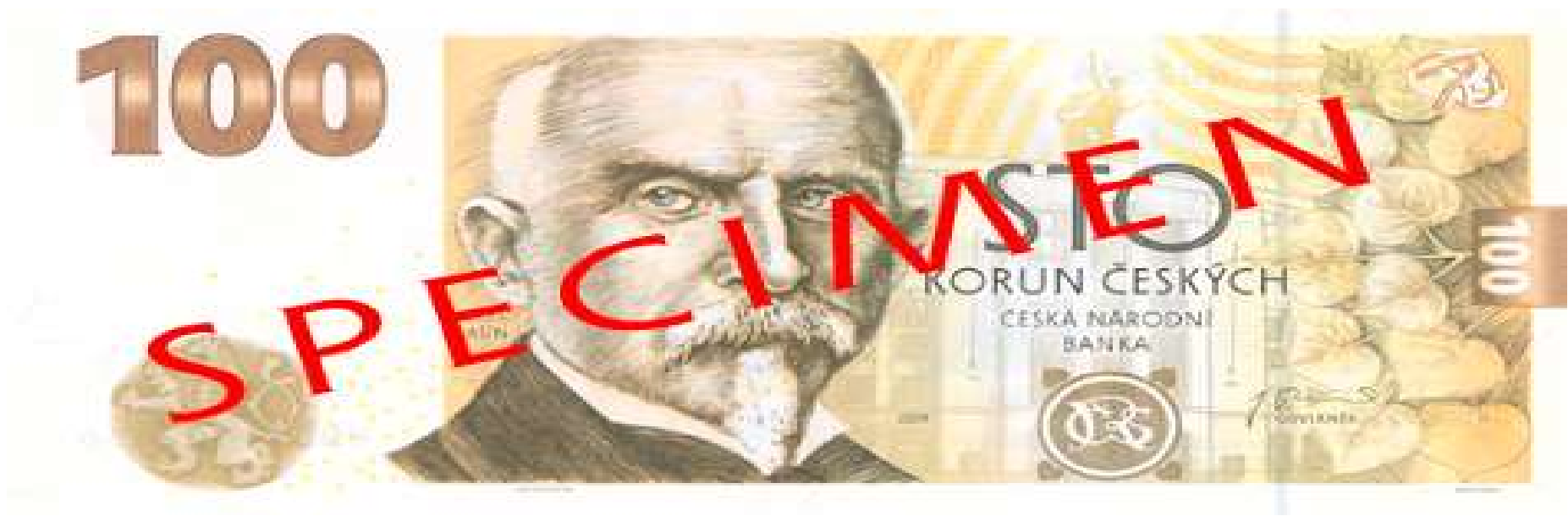
I) Hotovostní peněžní oběh

- Emisní monopol ČNB
 - Bankovky
 - Mince
 - Pamětní bankovky/mince
- Vyhlášky ČNB
- I pro ukončení platnosti (hodnot/vzorů) bankovek a mincí
 - Např. vyhláška ČNB č. 21/2011 Sb. o ukončení platnosti bankovek v hodnotě 50 Kč

I) Hotovostní peněžní oběh

Příklad pamětní bankovky:
pamětní bankovka ke 100. výročí budování československé měny

I) Hotovostní peněžní oběh

Ochranné prvky

1. Lokální stupňovitý vodoznak
2. Ochranný okénkový proužek s mikrotextem "1000 Kč
3. Ochranná vlákna
4. Soutisková značka v podobě písmen "ČR
5. Skrytý obrazec "1000,,
6. Opticky proměnlivá barva
7. Iridiscentní pruh
8. Mikrotext

I) Hotovostní peněžní oběh

- **Základní pojmy** (§ 2 Z. č. 136/2011 Sb.)
 - Celá bankovka/mince
 - Celistvá bankovka
 - Nestandardně poškozená bankovka/mince
 - Běžně poškozená bankovka/mince
 - Bankovka opotřebovaná oběhem

[Pro lepší představu](#)

I) Hotovostní peněžní oběh

- **Oběh bankovek a mincí**
 - § 5 (1) Z. č. 136/2011 Sb.
 - „nucený oběh“
- **Limity nuceného oběhu**
 - 1) Kvantitativní
 - Oprávnění každého (výj.) odmítnout platbu za použití 51 a více mincí (§ 5 (2) c))
 - Zákon o omezení plateb v hotovosti
 - 2) Kvalitativní (viz násl. slidy)

I) Hotovostní peněžní oběh

- **Příjem poškozených bankovek a mincí**
 - 1) běžně poškozené:
 - Banky mají povinnost **přijímat**, pokud jsou celé nebo celistvé/max. ze 2 částí a plocha > 50 %
 - Právnícké osoby mají povinnost **přijímat**, pokud jsou celé
 - Fyzické osoby mohou přijetí **odmítnout**
 - 2) nestandardně poškozené:
 - Fyzické i právnícké osoby jsou oprávněny **odmítnout**
 - Banky **zadržují** bez náhrady

I) Hotovostní peněžní oběh

- **Výměna poškozených bankovek a mincí**
 - 1) běžně poškozené
 - Banky bezplatně vymění, pokud:
 - a) jsou celé
 - b) jsou celistvé/max. ze 2 částí a plocha > 50 %
 - 2) nestandardně poškozené
 - Výměna zásadně není možná (výjimky!)

I) Hotovostní peněžní oběh

- Padělané peníze x Pozměněné peníze
- Nakládání s PPP (existence důvodného podezření)
 - 1) FO – oprávněna **odmítnout**
 - 2) PO (+ FO kasino, směnárna) – **zadrží**

I) Hotovostní peněžní oběh

- **Omezení plateb v hotovosti**

- Z. č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti
 - Povinnost bezhotovostní platby
- Kumulativní požadavky
 - 1) 270 000 Kč (nebo ekvivalent v zahraniční měně)
 - 2) Mezi totožnými osobami (poskytovatel platby x příjemce)
 - 3) V rámci 1 dne

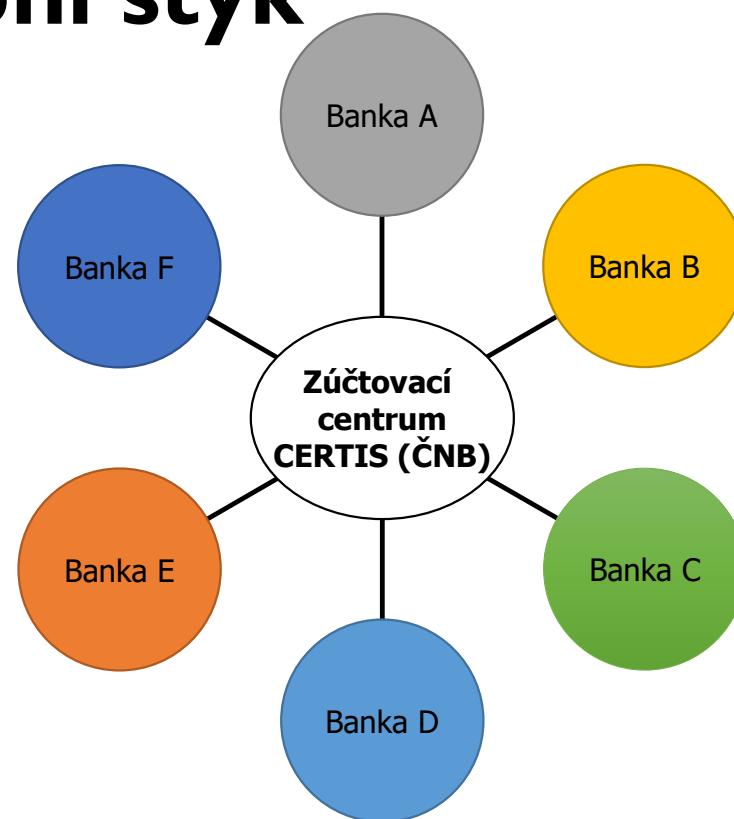
2) Bezhotovostní platební styk

- Modernější forma oběhu peněz
- Cca 85 % měny (Kč) v české ekonomice
- Prameny:
 - Z. č. 370/2017 Sb., o platebním styku
 - Nařízení (EU) č. 924/2009 – o přeshraničních platbách
 - Nařízení (EU) č. 2015/847 – o informacích doprovázejících převody peněžních prostředků
 - ...

2) Bezhotovostní platební styk

- **I) Tuzemský** platební styk – fungování (hl.) mezibankovního styku
- **CERTIS** (**C**zech **E**xpress **R**eal **T**ime **I**nterbank **G**ross **S**ettlement **S**ystem)
 - = platební systém, který slouží k provádění, zúčtování nebo vypořádání platebních transakcí

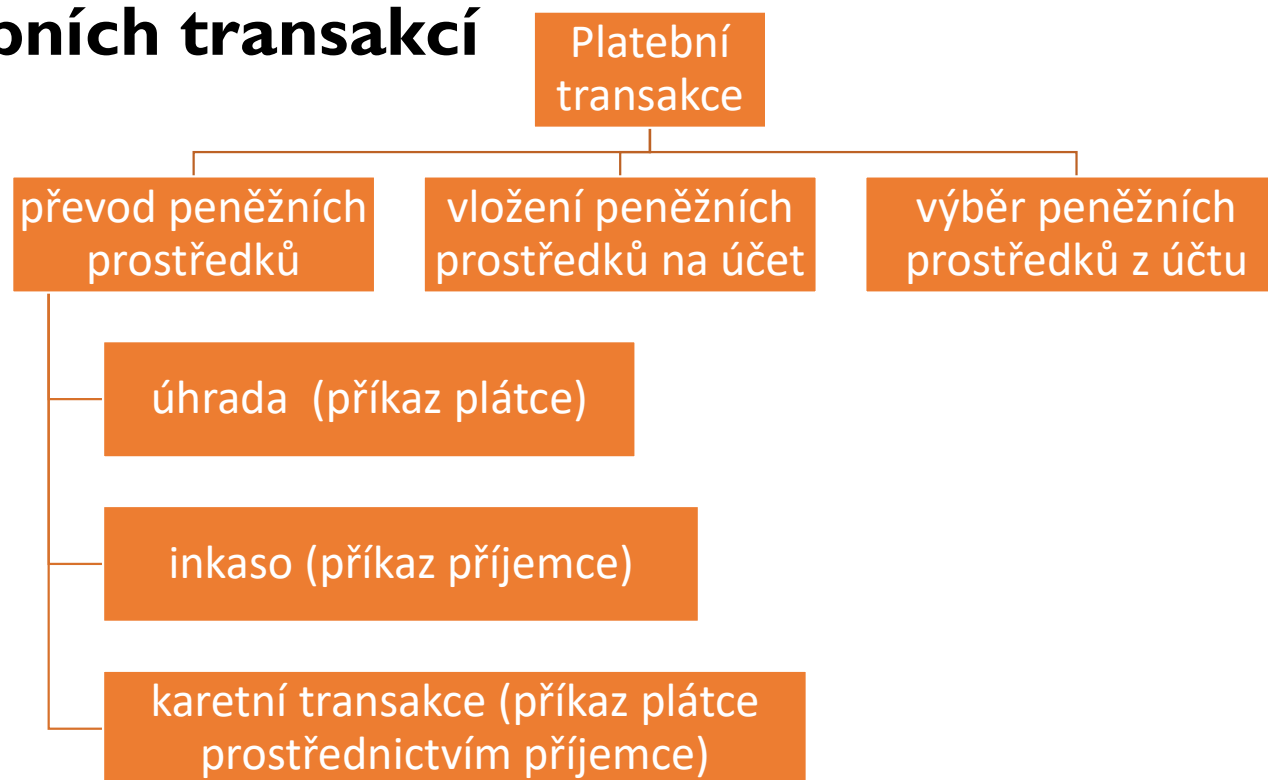
2) Bezhotovostní platební styk

- 2) **Zahraniční platební styk**
 - I) Dohody se zahraničními bankami, ty následně tvoří tzv. **korespondentské banky**, jejich prostřednictvím probíhají platby (vzájemné NOSTRO a LORO účty)
 - II) V EU (+ Isl., Nor., Licht., Švýc.) - **TARGET 2** (Trans-European Automated Real Time Gross Settlement Express Transfer System) + **SEPA** (Single Euro Payments Area – přidružený k Target 2)
 - Cíl:
 - Jednotný platební prostor (platby v EUR), zrychlení plateb, nižší poplatky, neomezená akceptace platebních karet...
- Přenos **dat** mezi bankami skrze systém **SWIFT** (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication)

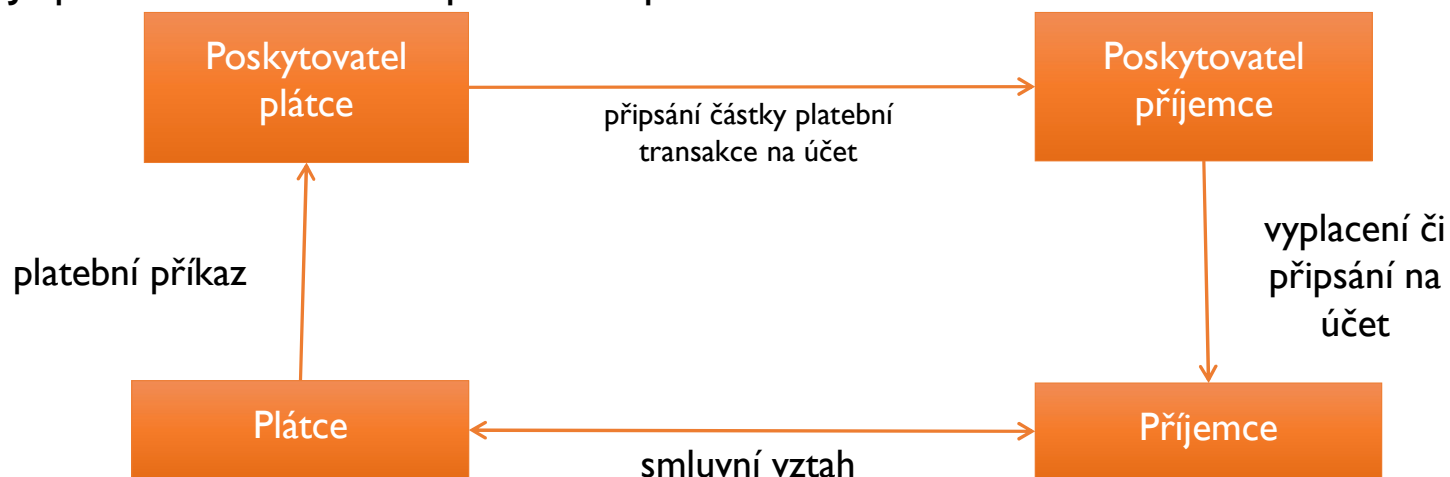
2) Bezhotovostní platební styk

Druhy platebních transakcí

2) Bezhotovostní platební styk

- Platební transakce:
 - Je autorizována, jestliže k ní dal plátce souhlas
 - Je prováděna na základě platebního příkazu

2) Bezhotovostní platební styk

- Odpovědnost poskytovatele (banky...)
 - 1) za neautorizovanou transakci
 - Transakce provedená jinou než oprávněnou osobou
 - Odpovědnost osoby (uživatele)
 - Do 50 EUR (ztráta, odcizení platební karty...)
 - Bez limitu (podvod, transparentní PIN, jiná hrubá nedbalost...)
 - 2) za nesprávně provedenou transakci
 - Chybný účet, chybná částka...

2) Bezhotovostní platební styk

- **Elektronické peníze**

- 1) Pohledávka za vydavatelem e.p.
- 2) Uchovávají se elektronicky
- 3) Vydávány proti přijetí peněžních prostředků
- 4) Jsou přijímány i jinými osobami než vydavatelem
 - („elektronické peněženky“ – hromadná doprava...)

- **Vydavatelé elektronických peněz**

- Banky, s. ú. d. , instituce e. peněz, vydavatelé e. peněz malého rozsahu...

4) Rozpočtové právo

Zásady rozpočtového práva

- ČR
 - 1) Každoroční sestavování a schvalování rozpočtu
 - 2) Časové ohraničení rozpočtů
 - 3) Včasnost
 - 4) Reálnost, pravdivost
 - 5) Hospodárnost
 - 6) Jednotnost, přehlednost
 - 7) Efektivita, účelnost
 - 8) Přednost výdajů před příjmy

Rozpočtová soustava

- **Soustava veřejných rozpočtů**
 - Státní rozpočet
 - Místní rozpočty
 - Kraje, obce, dobrovolné svazky obcí, regionální rady regionů soudržnosti
 - Rozpočty státních fondů
 - SFŽP, SFK, SFK, SFDI, SFPI, SZIF
 - Rozpočet EU
 - Rozpočet ČNB
 - ...

Státní rozpočet

- Příjmy státního rozpočtu
- § 6 z. č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech
- Výčet
 - Daně
 - Pojistné na SZ
 - Clo
 - Poplatky
 - Pokuty
 - Výnosy z vlastní činnosti, prodej majetku
 - ...

Státní rozpočet

- Výdaje státního rozpočtu
- § 7 z. č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech
- Výčet
 - Výplaty do systému SZ
 - Činnost organizačních složek státu
 - Dotace, návratné finanční výpomoci
 - Závazky k EU
 - Nákup majetku, CP
 - ...

Státní fondy

- Zřizuje stát
- Stabilní financování zvláště stanovených úkolů v určitých oblastech hospodářské politiky (ŽP, doprava, kultura, kinematografie, zemědělství)
- Pravidelné příjmy
 - výdajová stránka státního rozpočtu
 - vlastní daňové příjmy (silniční daň, audiovizuální poplatky, poplatky k ochraně ŽP)
- Zůstatky prostředků se převádějí do následujícího rozpočtového roku

Příklad státního fondu

- Státní fond kinematografie
 - 496/2012 Sb.
 - Spadá do působnosti MK
 - Příjmy
 - Majetková účast ČR na projektech
 - Poplatky z vysílání reklamy
 - Audiovizuální poplatky (kinematografické představení...)
 - Dotace
 - ...
 - Výdaje
 - Dotace, dotace s podílem na zisku, filmové pobídky

5) Finanční trh

Finanční (kapitálový) trh - úvod

- Zařazení v rámci dalších trhů (klasifikace dle povahy nástroje)
 - Finanční trhy
 - Komoditní trhy
 - Zemědělské plodiny
 - Obilí, pomerančový koncentrát...
 - Drahé kovy/kameny
 - Zlato, stříbro, diamanty...
 - Průmyslové suroviny
 - Ropa...
 - Nemovitostní trhy
 - ...

Finanční trh - úvod

- **Základní prvky**
 - A) Subjekty
 - Věřitelé, dlužníci, zprostředkovatelé...
 - B) Nástroje
 - Cenné papíry, deriváty, cizí měny...
 - C) Místo
 - Burzy, trhy...

Finanční trhy

- **vymezení**

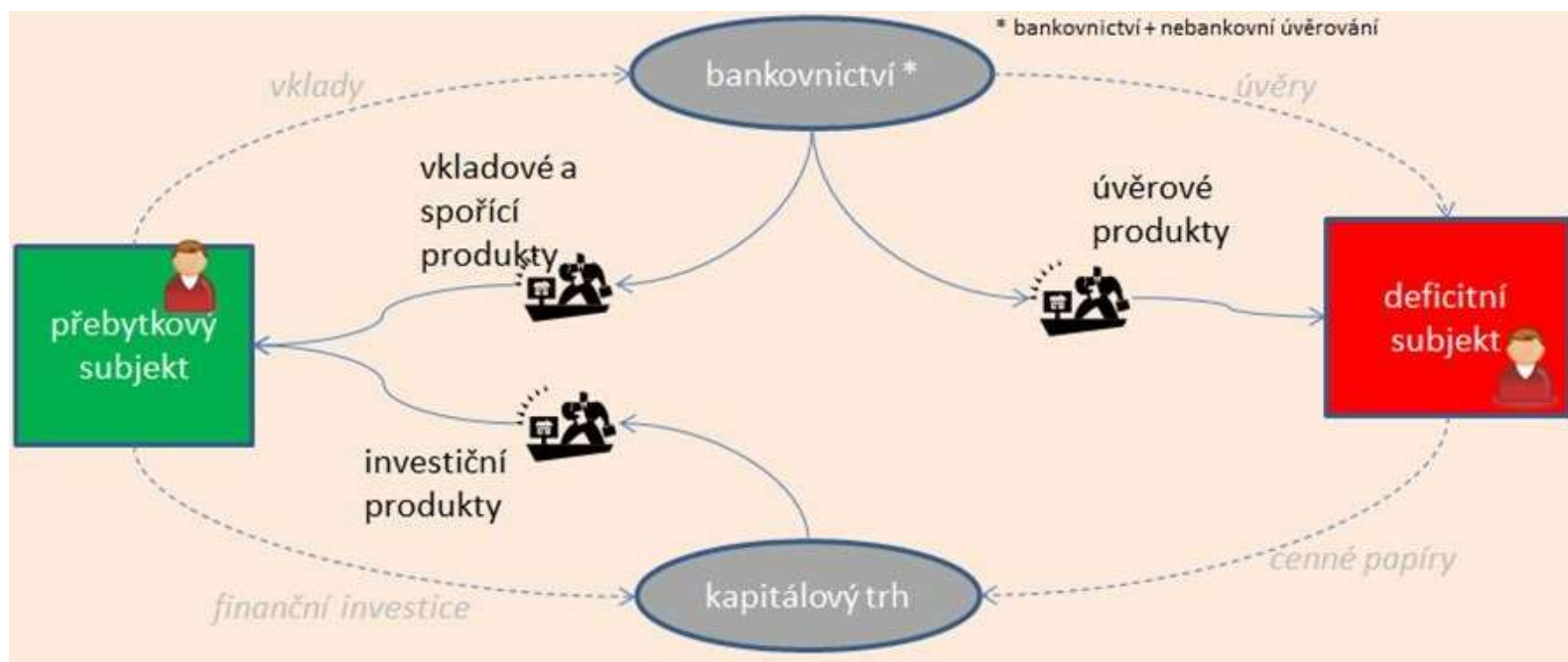
- systém subjektů a vztahů, kde dochází k redistribuci dočasně volných peněžních zdrojů na smluvním principu, a to od nabízejících subjektů k poptávajícím subjektům, a to prostřednictvím nástrojů

- **funkce**

- akumulární
- alokační
- mobilizační

Finanční trh - funkce

Finanční trh – subjekty

Subjekty finanční správy

- regulace (MF)
- dohled (ČNB)

Poskytovatelé finančních služeb

- finanční instituce

Uživatelé finančních služeb

- vkladatelé
- investoři
- emitenti...

Vybrané finanční instituce

- I. Banky
- II. Spořitelní a úvěrní družstva
- III. Platební instituce
- IV. Instituce elektronických peněz
- V. Pojišťovny
- VI. Zajišťovny
- VII. Penzijní společnosti
- VIII. Subjekty kolektivního investování
- IX. Obchodníci s cennými papíry
- X. Organizátoři regulovaného trhu
- XI. Centrální depozitář

Finanční trh - subjekty

- 1) Subjekty s přebytkem prostředků/věřitelé
 - Požadavky
 - 1) Vysoká výnosnost ←
 - 2) Vysoká likvidita
 - 3) Nízké riziko ←
- 2) Subjekty s nedostatkem prostředků/dlužníci
 - Požadavky
 - 1) Dlouhá doba návratnosti (splatnosti)
 - 2) Nízké náklady (nízký úrok...)

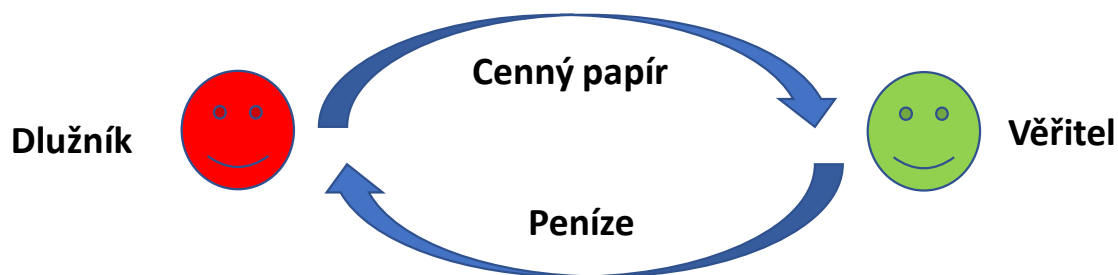
Finanční trh - významné sektory

- **Významné sektory finančního trhu**
 - 1) Sektor bankovníctví
 - Komerční bankovníctví - přijímání vkladů od veřejnosti a následné poskytování bankovních úvěrů
 - Investiční bankovníctví - investice na vlastní účet/investiční služby dle přání klienta
 - 2) Sektor pojišťovnictví
 - Přenesení rizika vzniku finanční škody
 - 3) Kapitálový trh
 - Směna kapitálu a finančních nástrojů; rizikovost

Finanční trh - nástroje

- **Finanční nástroj/instrument**
 - Předmět obchodování na finančním trhu (instrument, který v sobě **ztělesňuje** vložené/poptávané **prostředky**; resp. majetkové právo)
 - Kopíruje pohyb peněz, v opačném směru

Finanční trh - nástroje

- **Finanční nástroj/instrument**
 - Různá povaha, teoreticky neomezené množství typů
 - Příklady
 - A) Bankovní služba (zřízení bankovního účtu – vklad)
 - B) Úvěr/zápůjčka
 - C) Cenný papír
 - D) Finanční derivát
 - E) Cizí měna
 - ...
 - **Odlišovat od ostatních obchodovatelných nástrojů!**
 - Např. komoditní trh, trh nemovitostí...

Finanční právo II

Kristýna Šedová

9. listopadu 2022

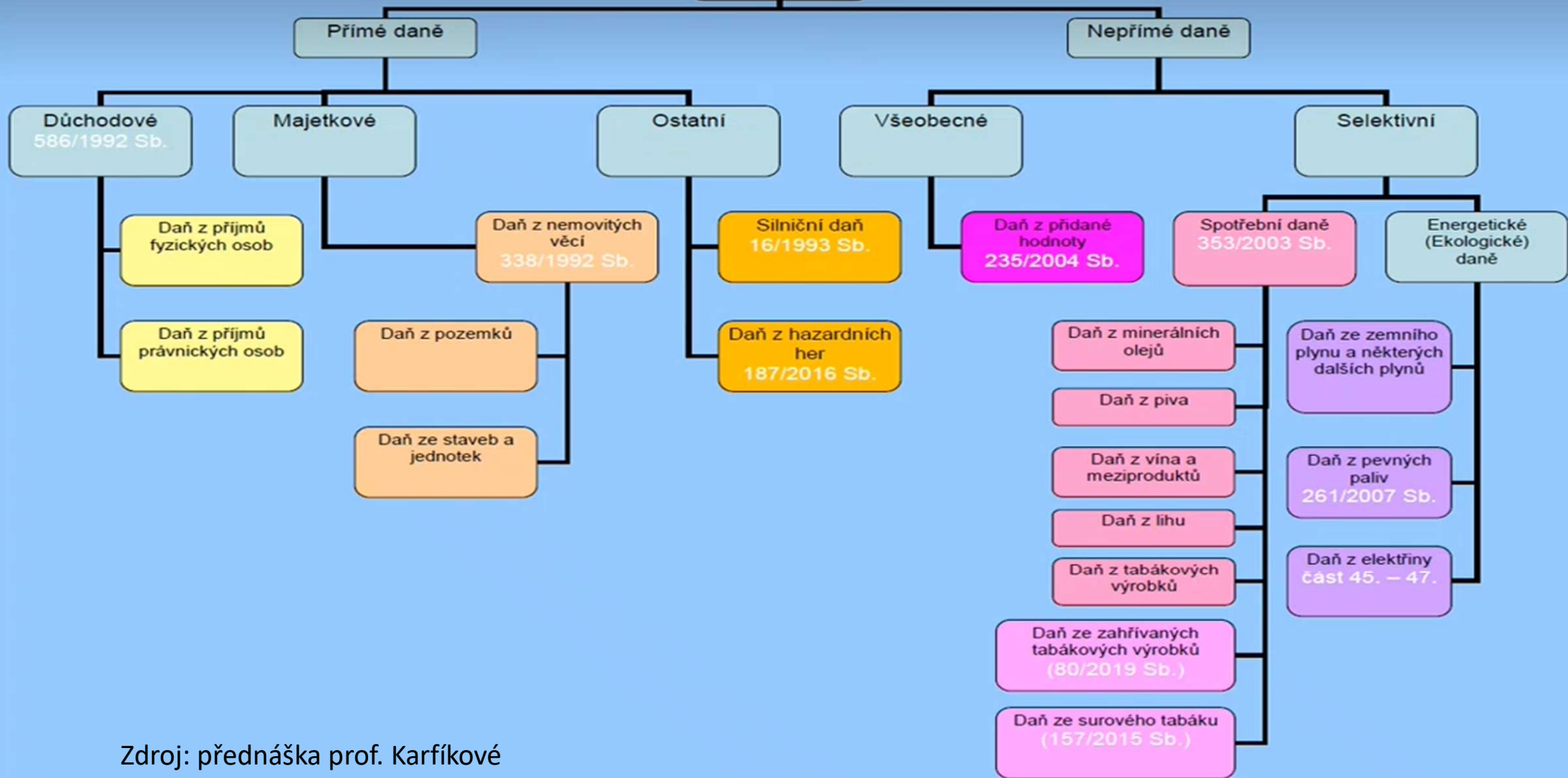
PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

Obecné otázky daňového práva

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

DAŇOVÁ SOUSTAVA ČR

Zdroj: přednáška prof. Karfíkové

Daň z příjmů FO

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

Subjekty DPFO - § 2, § 38d, § 38h...

- **1) Poplatník**

- A) Daňový rezident (§ 2 odst. 2)
- B) Daňový nerezident (§ 2 odst. 3)
- *Pozor na ustanovení smluv o zamezení dvojího zdanění!*

- **2) Plátce**

- A) Plátci v případech daně vybírané zvláštní sazbou daně („srážka daně“) - § 38d
- B) „Zaměstnavatelé“ - § 38h a násl. (odvod zálohy na daň/daně za zaměstnance)

Předmět DPFO - § 3

- **Příjem** – peněžní, nepeněžní
 - 1) Příjmy ze závislé činnosti (§ 6)
 - 2) Příjmy ze samostatné činnosti (§ 7)
 - 3) Příjmy z kapitálového majetku (§ 8)
 - 4) Příjmy z nájmu (§ 9)
 - 5) Ostatní příjmy (§ 10)
- X není předmětem daně (§ 3 odst. 4, § 6 odst. 7)
- X je předmětem, ale je osvobozeno od daně (§ 4, § 4a, § 6 odst. 9, § 10 odst. 3...)

Základ DPFO - § 5, § 23

- Částka, o kterou **příjmy** plynoucí poplatníkovi za zdaňovací období (kalendářní rok) přesahují **výdaje** prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení (není-li dále stanoveno jinak – u DPFO často je!)
- Základ daně = součet „**dílčích základů**“
- Samostatný základ (zdaňován formou srážky), do dílčích základů tyto příjmy nevstupují
- Daňová ztráta – význam?

Příjmy ze závislé činnosti (§ 6)

- Závislá činnost**
- Dílčí základ daně – „hrubá mzda“**
 - Dříve tzv. superhrubá mzda (hrubá mzda + pojistné na SZ + pojistné na zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem) = 33,8 %
- Samostatný základ daně**
 - DPP - 10 000 Kč/měsíc nebo příjmy do 3 500 Kč/měsíc + nepodepsání prohlášení k dani

Příjmy ze závislé činnosti (§ 6)

- „Hrubá mzda“
- **DPFO**
 - Z hrubé mzdy
- „Čistá mzda“
 - Hrubá mzda bez DPFO a veřejných pojistných (zaměstnanec)

Příjmy ze samostatné činnosti (§ 7)

- Samostatná činnost**
 - Živnost; zemědělci; „jiné podnikání“; nezávislé povolání; práva průmyslového vlastnictví a autorská práva...
 - podíl společníka v.o.s. a komplementáře k.s.
- Dílčí základ daně = příjmy-výdaje**
 - Výdaje = skutečné **x** paušální (80, 60, 40, 30 %; limitace absolutní sumou!); volba na poplatníkovi
- Samostatný základ daně**
 - Honoráře autorů (10 000 Kč/měsíc)

Rozsudek NSS čj. 6 Afs 278/2016 - 54

- rozsudek „Lafata“ ze dne 13. července 2017

Samostatnou činnost profesionálního sportovce je možné vykonávat buďto jako živnostenské podnikání, nebo jako nezávislé povolání. Pokud daňový subjekt vykonává činnost profesionálního fotbalového hráče jako živnost na základě příslušného živnostenského oprávnění, příjmy z této činnosti představují příjmy ze živnosti dle § 7 odst. 1 písm. b) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Příjmy z kapitálového majetku (§ 8)

- **Vymezení**
 - Podíly na zisku obchodní korporace („dividendy“)
 - Podíly na zisku tichého společníka
 - Úroky na účtech
 - Plnění ze zisku svěřenského fondu...
- Většinou tvoří „**samostatný základ daně**“
 - Plátce daně, srážková daň
- **Dílčí základ**
 - výnosy z držby směnek...

Příjmy z nájmu (§ 9)

- **Vymezení nájmu**
 - Nemovité věci – vždy!
 - Movité věci – jen když nejde o příležitostný nájem!
- **Dílčí základ daně**
 - Příjmy - výdaje
 - Výdaje = skutečné **x** paušálně stanovené
 - Paušální výdaje
 - 30 %; max. 600 000 Kč

Ostatní příjmy (§ 10)

- „Zbytková“ kategorie (co nespadá jinam)
- **Dílčí základ**
 - Příjmy - výdaje (jen na dosažení)
- Pokud jsou výdaje spojené s druhem ostatního příjmu vyšší než příjem, k rozdílu se nepřihlíží
 - Příklad – zisk z prodeje bytu, ale ztráta z prodeje auta – vzájemně nelze započítat
- Osvobození od daně
 - příjmy z příležitostné činnosti (...) do výše 30 000 Kč/zdaňovací období, výhry, vybraná bezúplatná plnění...

Základ DPFO

- Základ DPFO** = Dílčí základ/součet dílčích základů
- Lze snížit o **nezdanitelnou část základu daně** (§ 15)
 - Dary (příjemce, účel, výše)
 - Zaplacené úroky (stavební spoření, hypoteční úvěr...)
 - Příspěvek na penzijní pojištění, penzijní připojištění (limit)
 - Pojistné na životní pojištění
 - ...
- Lze odečíst **položky odečitatelné od základu daně** (§ 34)
 - Daňová ztráta z minulých zdaň. období (max. 5)
 - Výdaje na vědu a výzkum
 - ...

Sazba DPFO, solidární zvýšení daně - § 16, § 16a

- 15 %, 23 %** (poměrná, progresivní)
 - 23 % pouze u „nadlimitních příjmů“
- Případně zvláštní sazba daně 15 %
 - srážková daň u samostatných základů daně
- Výpočet ze základu (po zmíněných modifikacích)

Slevy na dani - § 35 an.

- Výsledná daň nadále může být snížena (slevy na dani)
 - Sleva na dani (§ 35 a násl.)
 - Poplatník
 - Manžel(ka)
 - Zaměstnávání zdravotně postižených
 - Studenti
 - Umístění dítěte
 - Evidence tržeb...
 - Daňové zvýhodnění na vyživované dítě (§ 35c)
 - Sleva na dani x Daňový bonus

Splatnost a zdaňovací období

- **Povinnost podat daňové přiznání**
 - 3 měsíce / 4 měsíce/ 6 měsíců po konci zdaňovacího období
 - Zdaňovací období = vždy kalendářní rok
 - **Splatnost**
 - Obecná - § 38a ZDP
 - Závislá činnost - § 38h ZDP
 - **Splatnost**
 - Zálohová („zálohové období“)
 - Jednorázová – hl. § 38a (2) ZDP
-

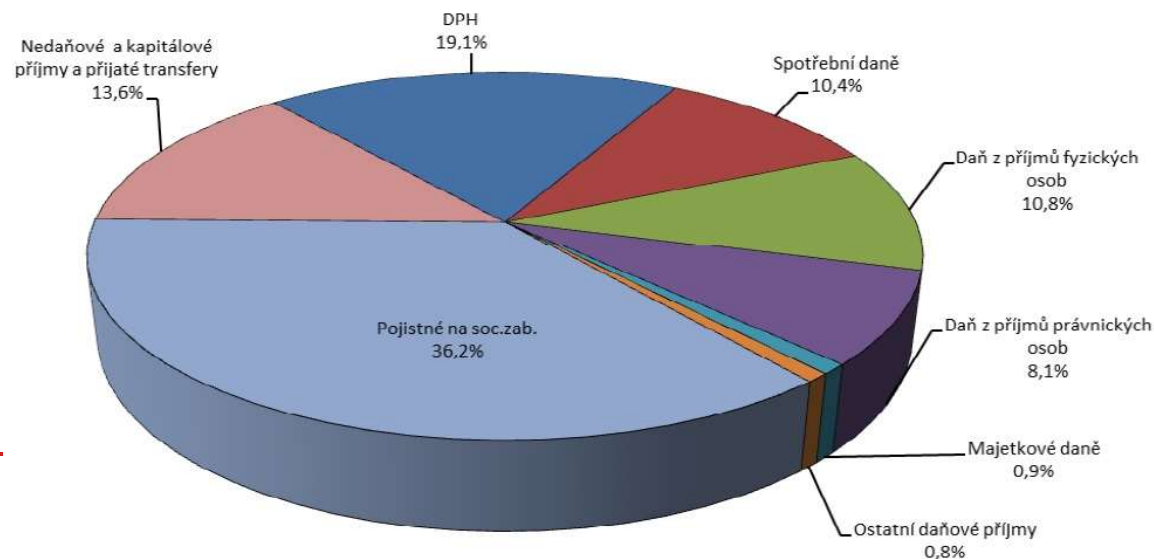

Daň z příjmů právnických osob

Výnosnost DPPO

- Daňové příjmy státního rozpočtu celkem – cca 770 mld. Kč
- DPPO celkem – cca 183 mld. Kč
- DPPO do státního rozpočtu – cca 124 mld. Kč

Prvky DPPO

- **1) Subjekt**
- **2) Předmět**
- **3) Základ**
- **4) Sazba**
- *(splatnost a zdaňovací období, výpočet, rozpočtové určení)*

I) Subjekt DPPO

- **Poplatník - § 17 (I) ZDP**
 - Právnícké osoby,
 - organizační složky státu (ministerstva, NKÚ, Akademie věd...)
 - podílové fondy
 - fondy penzijních společností
 - svěřenské fondy
 - jednotky podle zahraničních právních řádů
 - ...
- **Plátce** – např. u srážkové daně

I) Subjekt DPPO

- I) Daňoví rezidenti – sídlo/místo vedení v ČR
 - Neomezená daňová povinnost
- 2) Daňoví nerezidenti – sídlo/místo vedení mimo ČR NEBO pokud tak stanoví MS
 - Omezená daňová povinnost
- **Sídlo** - zapsané
- **Místo vedení** – adresa místa, ze kterého je poplatník řízen (umístění statutárního orgánu x místo výkonu činnosti)
 - Vychází z metodiky OECD (místo, kde jsou „zpravidla“ přijímána „klíčová“ rozhodnutí)
- (Ne)existence mezinárodní smlouvy o zamezení dvojího zdanění

I) Subjekt DPPO

- Kategorizace poplatníků
 - 1) „**Veřejně prospěšní poplatníci**“
 - V souladu se svým zakladatelským právním jednáním, statutem, stanovami, zákonem nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci jako svou hlavní činnost vykonává činnost, která není podnikáním.
 - Obce, kraje, veřejné vysoké školy, veřejné výzkumné instituce, obecně prospěšné společnosti, ústavy, politické strany, církve ...
 - 2) **Ostatní**
 - Zejm. obchodní korporace
- Význam kategorizace
 - Rozdílné vymezení předmětu daně („ve prospěch VPP“)
 - UVPP speciální možnost snižovat základ daně (§ 20 odst. 7 ZDP)
 - ...

2) Předmět daně

- (Obecně) **jsou** předmětem příjmy (výnosy) z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem (není-li stanoveno jinak)
 - § 18 odst. 2 ZDP – negativní vymezení (taxativně)
- V případě veřejně prospěšných poplatníků
 - **Jsou** vždy předmětem – příjmy z reklam, členských příspěvků, z nájemného, úroky
 - **Nejsou** předmětem – příjmy z činnosti (pokud jsou výdaje vyšší), dotace, příspěvky...

3) Základ daně

- § 20, 23 an. ZDP
- § 23 - **rozdíl, o který příjmy**, (s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně, a příjmů osvobozených od daně), **převyšují výdaje** (náklady), a to při respektování jejich věcné a časové souvislosti v daném zdaňovacím období

3) Základ daně

- § 23/2/a) – pro zjištění základu daně se vychází
 - 1) u poplatníků, kteří vedou účetnictví (ne jednoduché), z výsledku hospodaření
 - 2) u ostatních poplatníků z rozdílu mezi příjmy a výdaji

3) Základ DPPO

- Základ daně u **veřejně prospěšných poplatníků**
 - Možnost tzv. 30% snížení základu (§ 20/7 ZDP)
 - A) Veřejná vysoká škola, obecně prospěšná společnost nebo ústav, které jsou soukromou vysokou školou, a veřejná výzkumná instituce
 - B) Ostatní (vyjma vyloučených)

4) Sazba daně

- „Obecná“ sazba
 - **19 %**
- Základní investiční fond
 - **5 %**
- Fond penzijní společnosti, instituce penzijního pojištění
 - **0 %**
- Samostatný základ daně (dividendové příjmy...)
 - **15 %, 35 %, ...**

Splatnost a zdaňovací období

- Zásadně do 3/4/6 měsíců po konci zdaňovacího období (...) povinnost podat **daňové přiznání** (§ 135, 136 daňového řádu)
- **Zdaňovací období** (typicky 12 měsíců, i více) § 21a
 - Kalendářní rok, hospodářský rok, účetní období, ...
 - (Období kratší než 12 měsíců)
- Splatnost zpravidla zálohově podle § 38a ZDP
 - Zálohové období, poslední známá daňová povinnost, pololetní/čtvrtletní...

Daň z nemovitých věcí

Daň z pozemků

- Subjekt = poplatník
 - A) **Vlastník pozemku**
 - B) Org. sl. st./státní organizace/právnícká osoba splňující podmínky (u pozemků ve vlastnictví ČR)
 - C) Nájemce/pachtýř – pronajaté pozemky evidované v KN zjednodušeným způsobem, ...
 - D) Uživatel – vlastník není znám, ...
 - E) další – svěřenský fond...

Daň z pozemků

- Předmětem
 - jsou – pozemky na území ČR vedené v KN
 - § 2 písm. a) KatZ – „pozemek“
 - nejsou – zastavěné pozemky (výj.), vybrané druhy lesů, vodní plochy (řeky, potoky, přehrady, rybníky...), pozemky pro obranu státu (vojenské újezdy)...
- Osvobození od daně

Daň z pozemků

- Základ
 - **1) Valorický (v Kč)**
 - A) Orná půda, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady, trvalé travní porosty
 - Výměra v m² x cena dle aktuální vyhlášky
 - B) Hospodářské lesy, rybníky s intenzivním a průmyslovým chovem ryb
 - I) Ocenění pozemku dle ZoOM **nebo**
 - II) Výměra v m² x 3,80
 - **2) Specifický (v m²)**
 - Ostatní pozemky

Daň z pozemků

- Sazba
 - I) Poměrná, lineární (z valorického základu)
 - Orná půda, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady
 - 0,75 %
 - Trvalé travní porosty, hospodářské lesy, rybníky s intenzivním a průmyslovým chovem ryb
 - 0,25 %
 - II) Pevná (ze specifického základu)
 - Ostatní pozemky
 - 5 Kč (1 Kč) – zpevněné plochy (podnikatelská činnost)
 - Stavební pozemky – 2 Kč/m² ; dále násobeno **KOEFICIENTEM** podle počtu obyvatel (snížení/zvýšení o.z.v. obce)
 - 0,20 Kč – zastavěné plochy a nádvoří, ostatní plochy

Daň ze staveb a jednotek

- Subjekt = poplatník
 - A) **Vlastník**
 - B) OSS, SPO, zvl. PO (ve vlastnictví státu)
 - C) SSHR
 - D) Nájemce/pachtýř
 - E) Další – svěřenský fond...

Daň ze staveb a jednotek

- Předmětem
 - jsou – zdanitelné stavby a zdanitelné jednotky na území ČR
 - Stavba
 - Jednotka
 - Užívané/Dokončené
 - nejsou – zdanitelné stavby, v nichž jsou zdanitelné jednotky
- Osvobození od daně

Daň ze staveb a jednotek

- Základ
 - **Zdanitelné stavby**
 - „zastavěná plocha“ = výměra půdorysu nadzemní části
 - **Zdanitelné jednotky**
 - „upravená podlahová plocha“ = výměra podlahové plochy x 1,2 (nebo 1,22)

Daň ze staveb a jednotek

- Sazba
 - **Obytné domy** s příslušenstvím (kůlna, sauna...)
 - Stavby pro **rodinnou rekreaci**
 - Samostatné **garáže** + jednotky používané jako garáže
 - Stavby a jednotky pro **podnikáním**
 - **Ostatní jednotky**
 - **Ostatní** stavby (kůlna, stáj...)

Daň ze staveb a jednotek

- Sazba
 - Zvýšení o 0,75 Kč za další nadzemní podlaží
 - nad 2/3 x u podnikání nad 1/3 výměry
 - Obytné domy + jednotky – **KOEFICIENTY**
 - Další koeficienty
 - Zvýšení o 2 Kč na m² u jednotky v obytném domě sloužící k podnikání

Společné otázky

- **1) Místní koeficient**
 - 1,1 až 5 – Obecně závazná vyhláška obce
- **2) Zaokrouhlování**
 - m², Kč nahoru
- **3) Zdaňovací období**
 - Kalendářní rok
 - Relevantní stav k 1. lednu
- **4) Daňové přiznání**
 - Do 31. ledna zdaňovacího období („dopředu“)
 - Kdy se nepodává?
- **5) Splatnost**
 - Jednorázová
 - Ve splátkách

Silniční daň

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

Silniční daň

- Právní úprava
 - Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční (poslední novela zákon č. 142/2022 Sb.)
 - Zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích
- Výnosnost
 - Cca 6,5 mld. Kč
- Rozpočtové určení
 - Státní fond dopravní infrastruktury

Silniční daň

- **Subjekt daně = poplatník**
 - A) Provozovatel (v TP)
 - B) Uživatel (dočasně)
 - ...

Silniční daň

- **Předmět daně**
 - Zdanitelné vozidlo = silniční vozidlo kategorie N2 a N3 a jejich přípojná vozidla kategorie O3 nebo O4, pokud jsou registrovaná v registru silničních vozidel v České republice
- Zdanitelným vozidlem není silniční vozidlo:
 - S přidělenou zvláštní registrační značkou podle zákona upravujícího provoz na pozemních komunikacích
 - (...)
- Osvobození

Silniční daň

- **Výše daně**
 - Příloha zákona
- **Sazba daně**
 - Od 1 200 do 4 200 Kč podle zdvihového objemu motoru u osobních vozidel
 - Od 1 800 do 37 800 Kč u ostatních – nákladních vozidel

Silniční daň

- **Snížení sazby daně**
- **Zvýšení sazby daně**
- **Sleva na dani**
 - kombinovaná doprava
 - využití též železniční/vodní dopravy
 - sleva až 100 %

Silniční daň

- **Vznik a zánik daňové povinnosti**
 - Poměrná část roku – 1/12 za měsíc
- **Zdaňovací období** – kalendářní rok
- **Daňové přiznání** – do 31. ledna násl. roku

DPH

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

Obecné otázky

Nepřímé daně

1) Všeobecná = **DPH**

2) Selektivní = Spotřební daně, Energetické daně

• Výnosnost DPH

- státní rozpočet – cca 290 mld. Kč
- celkem – cca 430 mld. Kč

Prameny

Zákon č. 235/2004 Sb., o DPH

Směrnice Rady č. 2006/112/ES, o společném systému daně z přidané hodnoty

Subjekty DPH

- Osoba povinná k dani (§ 5)
 - Plátce daně (§ 6 an.)
 - Skupina (§ 5a)
 - Identifikovaná osoba (§ 6g an.)
- Osoba povinná přiznat nebo zaplatit daň (§ 108)
- ...
- (Ručitel - § 109...)

Subjekty DPH

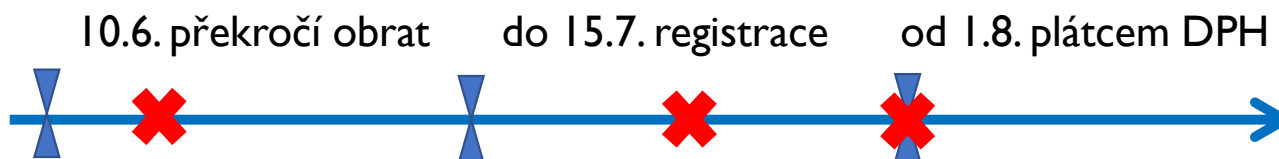
- **I) Osoba povinna k dani**
 - Nejširší množina
 - FO/PO samostatně uskutečňující ekonomickou činnost nebo skupina
 - Ekonomická činnost
 - Pravidelný příjem (...) viz § 5 (3)
 - Zvláštní režim ve vztahu k některým subjektům (stát, kraje, obce, některé PO...)

Subjekty DPH

□ 2) Plátce

- Osoba povinná k dani, sídlo v ČR
- Obrat (§ 4a) nad 1 mil. Kč, max. 12 předcházejících měsíců
(! Od 1.1.2023 změna limitu na 2 mil. Kč)
- Od kdy – 1. den 2. měsíce po překročení obratu/dříve
- Registrace (§ 94...) – do 15. dne násl. měsíce, DIČ
- (také dobrovolná registrace!)

Subjekty DPH

- **3) Skupina**
 - Skupina spojených osob (kapitálově, jinak)
 - Registrace podle § 95a
 - Všechny osoby „tuzemské“
- **4) Identifikovaná osoba**
 - § 6g – 6l
 - Registrace podle § 97
- (Ručitel - § 108a, § 109,...)
 - Plátce, oprávněný příjemce...

Základ DPH

- Vše, co jako **úplatu** obdržel/má obdržet plátce za uskutečněné zdanitelné plnění (§ 36 an.)
 - § 21 – den, který nastane dříve
- Zahrnuje též**
 - Clo, poplatky, další daně (spotřební, energetické)
 - Dotace k ceně
 - Vedlejší výdaje (balné, přepravné)
 - ...

Sazba DPH

- § 47 an.
 - Základní – 21 %
 - První snížená – 15 %
 - Druhá snížená – 10 %

Princip fungování DPH

- Daň na vstupu - § 72/2
- Daň na výstupu - § 4/1/c) – **POVINNOST** (§ 21 an.)
- Odpočet daně (na vstupu) – § 72 – **MOŽNOST**
 - V plné výši **x** v částečné výši (...)
- **Daňová povinnost**
 - 1) Daň
 - Daň na výstupu je vyšší než odpočet daně
 - 2) Nadměrný odpočet - § 4/1/d)
 - Daň na výstupu je nižší než odpočet daně

Správa DPH...

- **Zdaňovací období**
 - Kalendářní měsíc, čtvrtletí - § 99, 99a
- **Daňové přiznání**
 - Do 25 dní po skončení ZO - § 101 ZDPH + § 136 DŘ
- **Kontrolní hlášení**
 - § 101c an.
- **Splatnost**
 - Ve lhůtě pro podání DP - § 101
 - Nadměrný odpočet - § 105

Spotřební daně

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

Spotřební daně

- Od 1. 1. 1993
- 353/2003 Sb., o spotřebních daních
 - Struktura zákona – obecná část, zvláštní část, společná ustanovení
- Harmonizace EU
- Důvody
 - Inkaso veřejných rozpočtů (státní rozpočet x daň z minerálních olejů = státní rozpočet + SFDI)
 - Zdravotní/ekologické

Spotřební daně

- 1) Daň z minerálních olejů
- 2) Daň z lihu
- 3) Daň z piva
- 4) Daň z vína a meziproduktů
- 5) Daň z tabákových výrobků
- 6) Daň ze surového tabáku
- 7) Daň ze zahříváných tabákových výrobků

Spotřební daně - prvky

- Subjekt
 - Plátce – obecně v § 4, konkretizace v rámci jednotlivých daní (§ 44, § 80...)
 - Provozovatel daňového skladu
 - Výrobce
 - Dovozce
 - Oprávněný příjemce
 - Poskytovatel zajištění (porušení podmíněného osvobození od daně)
 - ...

Spotřební daně - prvky

- Předmět
 - „Vybrané výrobky“, surový tabák, zahřívané tabákové výrobky - § 1/1
 - A) vyrobené na území EU
 - B) dovezené na území EU (z třetích zemí)
 - Bližší vymezení – jednotlivé daně
- Podmíněné osvobození od daně
 - odklad povinnosti přiznat, vyměřit a zaplatit daň
 - podmínky - daňový sklad, přeprava...

Spotřební daně - prvky

- Splatnost
 - Zdaňovací období
 - kalendářní měsíc (obvykle)
 - Podání daňového přiznání
 - každá daň samostatně
 - do 25. dne následujícího měsíce
 - tabákové výrobky – objednávka tabákových nálepek (podání přiznání), použití daňových nálepek (zaplacení daně)
- Správa daní – orgány celní správy

Daň z minerálních olejů

- **Daň z minerálních olejů**
 - „Kombinovaná nomenklatura“ – kódy (Příloha č. I Nařízení Rady č. 2658/87, „celní sazebník“)
 - Předmět daně
 - Motorové benziny
 - Letecké pohonné hmoty (benzinové)
 - Vybrané oleje
 - Směsi
 - ...
 - Sazby - § 48

Daň z lihu

- **Daň z lihu**
 - § Předmět daně
 - Líh (etanol) obsažený ve výrobcích s obsahem nad 1,2 %, resp. 22 % („líh ke konzumaci“)
 - Základ daně
 - líh při 20°C
 - Sazba daně
 - Pěstitelské pálení
 - Ostatní
 - **X** Zákon o lihu (61/1997 Sb.)

Daň z piva

- **Daň z piva**
 - **Není plátcem (§ 80/I – domácí výroba)**
 - **Předmět daně**
 - Pivo nad 0,5 % objemu alkoholu
 - Směsi nad 0,5 % objemu alkoholu
 - **Koncentrace piva – Ballingův vzorec (vyhl. č. 468/2003 Sb.)**
 - **Sazba**
 - Malé nezávislé pivovary
 - Ostatní

Daň z vína a meziproduktů

- **Daň z vína a meziproduktů**
 - Předmět daně
 - Vína a meziprodukty, pokud obsahují mezi 1,2 % - 22 % alkoholu
 - Dělení
 - A) Tiché víno
 - B) Šumivé víno
 - C) Meziprodukty
 - Sazba daně
 - Tiché víno = 0,- Kč
 - Šumivá vína + meziprodukty = 2340,- Kč/hl

Daň z tabákových výrobků

- **Daň z tabákových výrobků**
 - Předmět daně
 - Cigarety, doutníky, cigarillos, tabák ke kouření
 - Základ daně
 - Cigarety - procentní část + pevná část
 - Ostatní - množství
 - Sazba daně
 - Cigarety – „kombinovaná“! (pevná + poměrná); minimální sazba
 - Ostatní – pevná
 - Správa daně - § 116 (**tabákové nálepky!**)

Daň ze surového tabáku

- **Daň ze surového tabáku**
 - Od 1.7.2015
 - Není harmonizováno
 - Plátce - § 131a
 - Předmět
 - „Surový tabák“ – bez ohledu na účel
 - Sazba
 - Jako tabák ke kouření

Daň ze zahřívání tabákových výrobků

- **Daň ze zahřívání tabákových výrobků**
 - Od 1. 4. 2019
 - Předmět
 - „zahřívání tabákový výrobek“
 - § 130
 - Sazba
 - 2,86 Kč/g tabáku

